

**Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu
Obalový průmysl – bezpečné, cenově dostupné a ekologické obaly (stanovisko z vlastní iniciativy)**

(2022/C 323/04)

Zpravodaj: **Matteo Carlo BORSANI**

Spoluzpravodaj: **Dirk JARRÉ**

Rozhodnutí plenárního shromáždění	21. 10. 2021
Právní základ	čl. 32 odst. 2 jednacího řádu stanovisko z vlastní iniciativy
Odpovědná sekce	Poradní komise pro průmyslové změny (CCMI)
Přijato v sekci	11. 3. 2022
Přijato na plenárním zasedání	19. 5. 2022
Plenární zasedání č.	569
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	201/1/5

1. Závěry a doporučení

1.1 Obaly jsou základní technologií, která má zásadní význam ve většině dodavatelských řetězců. Jejich dopad daleko přesahuje jejich vlastní ekosystém, a proto mají stěžejní význam pro evropskou ekonomiku a její jednotný trh a pro podporu oživení a udržitelného hospodářského růstu. EHSV doporučuje, aby Evropská komise a vlády členských států přijaly na základě konzultací se všemi zúčastněnými stranami z oblasti obalového průmyslu opatření v rámci celého životního cyklu výrobků s cílem podpořit procesy oběhového hospodářství, motivovat k udržitelné spotřebě a zajistit, aby se předcházelo vzniku odpadů a aby použité zdroje byly co možná nejdéle zachovány v hospodářství EU.

1.2 S ohledem na současnou společenskou výzvu musí všichni – organizace zastupující průmyslové subjekty a pracovníky, vlády, veřejné orgány a nevládní organizace – hledat inovativní řešení, která by zvýšila udržitelnost obalového průmyslu, přičemž je třeba vzít v úvahu skutečnost, že oběhové obaly hrají klíčovou roli při ochraně planety.

1.3 Kromě toho by Komise měla usilovně prosazovat navázání evropského sociálního dialogu mezi odborovými svazy a svazy zaměstnavatelů v obalovém průmyslu. Takovýto evropský dialog, jenž by byl dobře provázán s úrovní členských států a s úrovní podniků, by Evropské komisi zajistil nezbytnou podporu, co se týče navrhování a provádění jejích iniciativ, a umožnil by sociálním partnerům vyjednávat o spravedlivé transformaci.

1.4 EHSV doporučuje zavést nové opatření zaměřené na to, aby všechny obaly byly „vhodné pro daný účel“, tj. všechny obaly by měly být vyvíjeny v souladu se zásadami ekodesignu: musí být vhodné pro daný výrobek a mít minimální prázdný prostor a hmotnost, čímž se zabrání nadměrnému či nedostatečnému balení a zbytečnému odpadu a ztrátám, jež jsou s tím spojeny. Optimalizovala by se tak rovněž uhlíková stopa přepravy baleného zboží, což by umožnilo splnění emisních cílů stanovených Evropskou komisí.

1.5 Rozsah změn se zatím neprojevil natolik, aby jej zaznamenaly zúčastněné strany, a proto EHSV požaduje, aby orgány EU převzaly větší odpovědnost a chopily se vedení tohoto procesu.

To znamená, že bude třeba doplnit chybějící regulační prvky – způsobem, který bude snadno pochopitelný a proveditelný – a také podpůrná opatření v celém ekosystému, a to se zvláštním zaměřením na nejcitlivější subjekty, jako jsou malé a střední podniky a soukromé osoby.

1.6 EHSV vybízí k holistickému přístupu při posuzování celkové úlohy a dopadu obalů: zaměříme-li se pouze na obaly, může to negativně ovlivnit regulační rámec a přinutit společnosti, aby uplatňovaly strategie, které jsou nákladné, neúčinné a v konečném důsledku méně udržitelné. Zásadními prvky, které je třeba vzít v potaz, mají-li obaly být nejen udržitelné, ale i účinné, jsou bezpečnost a ochrana balených výrobků, zejména pokud jde o potraviny a nápoje⁽¹⁾. Funkčnost obalů v tomto ohledu nesmí být oslabena tím, že se při jejich navrhování uplatňuje přístup zaměřený na udržitelnost.

1.7 Evropské orgány a instituce by měly v zájmu podpory evropských společností obalového průmyslu při plnění cílů ekologické a spravedlivé transformace prosazovat minimální normy, které by se vztahovaly taktéž na všechny obaly vstupující na vnitřní trh ze třetích zemí. EHSV požaduje, aby tvůrci politik zajistili, že kritéria udržitelnosti stanovená v obchodních dohodách budou prosazována a že na dovoz budou uplatňována kritéria pro ověřování dodržování úmluvy MOP o lidských právech a právech pracovníků, a sice v celém hodnotovém řetězci obalového průmyslu. To by zajistilo rovné podmínky na trhu.

1.8 EHSV vyzývá Komisi, aby podporovala vzdělávací, informační a osvětové kampaně na úrovni EU s cílem zvýšit povědomí o významu postupů zaměřených na udržitelnost, a to ve všech fázích životního cyklu obalů. Tyto kampaně budou formovat kolektivní chování směrem k udržitelné výrobě, udržitelným nákupům nebo osvědčeným postupům v oblasti likvidace a recyklace obalů.

1.9 Budoucí právní předpisy a opatření EU by se neměly zaměřovat pouze na samotné obaly, nýbrž na celý řetězec: na výrobu, spotřebu a nakládání s odpady. EHSV doporučuje napomoci investicím do technologických inovací podporou poptávky po obnovitelných a vysoce kvalitních recyklovatelných materiálech a jejich nabídce.

1.10 Obaly musí podporovat oběhové hospodářství, přičemž je třeba se zaměřovat na ekodesign, stávající zavedené a recyklační technologie a prevenci rozptylu. EHSV doporučuje vymezit strategie účinného využívání zdrojů, které by byly přizpůsobeny povaze jednotlivých zdrojů a založeny na společných zásadách pro hospodaření se zdroji, jejich zachování a obnovu.

1.11 Řádný sběr a recyklace obalů mají zásadní význam pro omezení veškerého plýtvání zdroji. V tomto ohledu EHSV doporučuje, aby budoucí právní předpisy EU týkající se obalů důrazně prosazovaly veřejnou politiku a chování zaměřené na zlepšení třídění, sběru a likvidace obalových odpadů. To dále podpoří dosažení cílů EU v oblasti recyklovatelnosti všech obalových materiálů. EHSV rovněž doporučuje, aby byly vyhodnoceny iniciativy týkající se systému zálohování a zpětného odběru, které představují možný způsob, jak zintenzivnit činnost v oblasti recyklace obalů v některých konkrétních odvětvích.

1.12 EHSV doporučuje, aby u pravidel pro recyklaci materiálů a u systémů sběru používaných na místní úrovni v členských státech, včetně úpravy poplatků v souvislosti s rozšířenou odpovědností výrobce, a nakonec i u označování recyklovatelných obalů byla uplatňována harmonizovaná kritéria. Pravidla EU týkající se obalů a baleného zboží musí být koncipována v souladu se zásadami jednotného trhu a musí podporovat jejich harmonizované provádění v celé Unii. Je nezbytné, aby Evropská komise zajistila stejnou použitelnost a prosazování regulačních požadavků na udržitelnost na celém území EU a zabránila roztržitosti a vnitřním technickým překážkám.

⁽¹⁾ V některých odvětvích, jako je zemědělsko-potravinářský průmysl, hrají obaly důležitou úlohu i díky tomu, že brání křížové kontaminaci potravin a nápojů, a zamezují tak zdravotním rizikům, jež jsou s touto kontaminací spojená.

1.13 K zajištění co nejlepšího výsledného efektu pro životní prostředí jsou zapotřebí fakticky podložená politická opatření. EHSV v tomto ohledu doporučuje, aby nadcházející revize směrnice o obalech a obalových odpadech⁽²⁾ umožnila další inovace tím, že budou stanoveny cíle, které budou v souladu s přístupem zohledňujícím celý životní cyklus, budou podloženy solidními údaji a vědeckými fakty a budou přinášet nejlepší celkový výsledný efekt pro životní prostředí, přičemž bude rovněž náležitě vzat v potaz veškerý dopad na výroby obsažené v obalech.

1.14 Normativní přístup, který by vnitrostátní orgány a orgány EU měly v tomto odvětví zaujmout, musí zajistit, aby byly do rozhodování zapojeny všechny zúčastněné strany. Je zásadní, aby platný regulační rámec byl spolehlivý a zaručoval právní jistotu. V opačném případě mají podniky tendenci odkládat investice nebo mohou provádět investice, které nejsou v souladu s regulačními požadavky. Tím by rozhodně byly ohroženy celkové cíle a vedlo by to k plýtvání zdroji a ztrátám pracovních míst v tomto odvětví.

1.15 Je třeba podporovat výzkum a inovace v oblasti nových technologií a také odbornou přípravu pracovníků v tomto odvětví. Kromě toho by bylo třeba, aby sociální partneři spolupracovali s cílem určit nové potřeby tohoto odvětví, co se týče dovedností, a aby společně s veřejnými orgány rozvíjely a podporovaly odbornou přípravu zaměstnanců v oblasti výroby a likvidace obalů.

1.16 EHSV doporučuje, aby budoucí právní předpisy vzaly rovněž v potaz potenciál digitalizace pro transformační pokrok v obalovém průmyslu.

1.17 Vzhledem k jedinečnému ústřednímu postavení obalů ve všech odvětvích hospodářství by Evropská komise měla rovněž ustavit každoroční fórum o obalech a obalových odpadech, do nějž by se zapojily zúčastněné strany a zástupci evropských orgánů a které by monitorovalo provádění příslušné směrnice, sloužilo k výměně informací o vývoji v tomto odvětví a identifikovalo a prosazovalo osvědčené postupy ohledně právních předpisů v oblasti udržitelných obalů.

1.18 Žádáme Evropskou komisi, aby uspořádala dialog s Evropským hospodářským a sociálním výborem o provádění doporučení předložených v tomto stanovisku, který by byl také příležitostí k výměně informací o možnostech spolupráce na vhodných následných opatřeních.

2. Obalový ekosystém: obecné informace a regulační rámec

2.1 Obalový průmysl slouží v našem každodenním životě široké škále účelů: ochraně, propagaci, informování, pohodlí, užítkování, manipulaci a snižování objemu odpadů. Právě obaly, jež jsou klíčovou společenskou a podnikatelskou infrastrukturou, umožňují prosperitu společnosti a obchod a jsou nezbytným prvkem podpory oživení a udržitelného hospodářského růstu.

2.2 Obalový průmysl funguje ve stále složitějším ekosystému, který sestává z mnoha aktérů, od výrobců surovin používaných v obalech až po maloobchodníky prodávající balené výrobky, pracovníky v tomto odvětví, spotřebitele, společnosti a veřejné orgány, které nakládají s odpady tvořenými obaly na konci životního cyklu.

2.3 Obalový průmysl EU je druhý největší na světě a zahrnuje výrobce a uživatele skla, železných kovů a hliníku a plastových, dřevěných a papírových obalových výrobků a zaměstnává v Evropě přes 6,5 milionu lidí⁽³⁾. Očekává se, že evropský trh spotřebitelských obalů zaznamená v období 2021–2026, na něž se vztahuje prognóza, složenou roční míru růstu ve výši 4%. K důvodům, proč je v oblasti spotřebitelských obalů očekáván takto pozoruhodný růst, patří technologické inovace, udržitelnost a atraktivní ekonomika⁽⁴⁾.

(2) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/62/ES ze dne 20. prosince 1994 o obalech a obalových odpadech (Úř. věst. L 365, 31.12.1994, s. 10).

(3) Eurostat.

(4) [linkhttps://www.mordorintelligence.com/industry-reports/europe-consumer-packaging-market](https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/europe-consumer-packaging-market)

2.4 Zelená dohoda pro Evropu (Evropská komise, 2019) stanoví vedle celkového záměru, kterým je snížení emisí skleníkových plynů, také důležité politické cíle, jež mají vést k dalšímu pokroku v udržitelné transformaci hodnotového řetězce v oblasti obalů. Patří mezi ně:

- zajistit, aby do roku 2030 byly všechny obaly na trhu EU opětovně použitelné nebo recyklovatelné tak, aby to bylo ekonomicky schůdné,
- vymezit opatření ke snížení objemu obalových odpadů,
- prosazovat v zájmu zvýšení míry recyklace silný jednotný trh s druhotnými surovinami.

2.5 Tyto celkové cíle byly dále rozvedeny v akčním plánu pro oběhové hospodářství 2.0⁽⁵⁾, v jehož rámci se plánuje revize směrnice o obalech a obalových odpadech. Tato směrnice, která vstoupila v platnost v roce 1994, tvoří jádro stávajícího regulačního rámce. Komise v současné době tuto směrnici přezkoumává – viz příslušná konzultace⁽⁶⁾ a posouzení dopadů⁽⁷⁾ –, přičemž celkovým záměrem je zde snížit objem obalových odpadů a nahradit lineární toky produktů a materiálů (tj. výroba – použití – odpad) toky oběhovými.

3. Podpora oběhového hospodářství

3.1 Obalový průmysl má vzhledem ke své schopnosti recyklovat materiály zásadní význam pro přechod Evropy k oběhovému hospodářství. Stále více obalových materiálů se recykluje nebo jsou samy vyráběny z recyklovaných materiálů pocházejících z jiných výrobních odvětví. Zároveň má obalový průmysl potenciál uzavřít okruh oběhového hospodářství tím, že zabrání vývozu pochybných odpadních materiálů⁽⁸⁾ a zároveň nepřípustí, aby přístup na evropské trhy měli dovozci, kteří používají obaly neslučitelné s osvědčenými postupy ochrany životního prostředí. Otázka nekalé hospodářské soutěže ze strany společností ze zemí mimo EU zůstává velkým problémem, zejména pro malé a střední podniky, které by byly na trhu postiženy jako první.

3.2 Podle akčního plánu pro oběhové hospodářství 2.0 by do roku 2030 měly být všechny obaly opětovně používány nebo recyklovány. Všechny obalové materiály by tedy měly být hodnoceny z hlediska plnění cíle, kterým je oběhové hospodářství, přičemž je třeba se zaměřovat na ekodesign a stávající zavedené i nové recyklační technologie a posílit opatření k prevenci rozptylu. Nárůst světové populace spolu se zvýšenou spotřebou na hlavu vyvíjí stále větší tlak na stávající zdroje.

3.3 Obaly z materiálů na bázi vláken a dalších přírodních materiálů mohou podpořit růst, který nebude vázaný na využívání zdrojů. Jedná se o materiály, které jsou obnovitelné, ale současně i trvanlivé, atraktivní, recyklovatelné a biologicky rozložitelné. Nedávné studie ukázaly, že obaly na bázi vláken lze recyklovat více než 25krát, což dokazuje, že jsou zásadní složkou oběhového hospodářství.

3.4 Stejně tak mohou k podpoře oběhového hospodářství rozhodujícím způsobem přispět i hliník a ocel jakožto jedinečné trvalé materiály. Díky vícenásobné recyklaci zůstávají produkty a obaly vyrobené z trvalých materiálů, jako jsou kovy či sklo, v materiálovém cyklu a mohou se stát zdroji pro jiné produkty a obaly.

3.5 Jsou zapotřebí další opatření na podporu využívání biopolymerů, neboť potřebnou infrastrukturu pro sběr kompostovatelných obalů a jejich kompostování je ochotno podpořit pouze několik členských států. Pokud jde o plasty, je nezbytné podporovat projekty a investice zaměřené na nově vznikající inovativní technologie, jako je recyklace mechanických nebo chemických plastů, a zároveň zajistit, aby snížily celkový dopad na životní prostředí z hlediska životního cyklu.

⁽⁵⁾ https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en

⁽⁶⁾ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12263-Snizeni-objemu-obalovych-odpadu-prezkum-pravidel_cs

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say_cs

⁽⁸⁾ Některé evropské země například vyvázejí svůj plastový odpad mimo Evropu. Tomu by bylo třeba se vyhnout posílením vnitroujního systému recyklace, díky němuž by byl tento odpad přeměněn na cenné recyklované suroviny (<https://www.theguardian.com/environment/2021/jan/12/loophole-will-let-uk-continue-to-ship-plastic-waste-to-poorer-countries>).

3.6 Mění se rovněž to, jak spotřebitelé obaly vnímají a jak k nim přistupují. Podle studie zaměřené na to, jak Evropané vnímají spotřebitelské obaly, kterou v roce 2021 zadalo sdružení Pro Carton a nezávisle provedla agentura Perspectus Global, téměř dvě třetiny respondentů uvedly, že kvůli obalu přešli na jiný výrobek, a ještě více by jich bylo ochotno si připlatit za obaly šetrnější k životnímu prostředí. Tyto trendy lze dále posilovat prostřednictvím osvětových a informačních kampaní.

3.7 Existuje značný potenciál pro zvýšení míry sběru obalového materiálu, třídění a recyklace v Evropě. Zároveň mohou udržitelné obaly způsobit značné škody na životním prostředí, a to v případě, že jejich sběr, likvidace nebo recyklace neprobíhají správně. I když je nezbytné naléhat na obalový průmysl, aby uplatňoval udržitelnější postupy, je třeba, aby se v otázce zvyšování účinnosti sběru, opětovného použití a recyklace odpadů přímo angažovaly i veřejné orgány, subjekty zabývající se nakládáním s odpady, organizace občanské společnosti a spotřebitelé. Tento aspekt je třeba důrazně prosazovat v budoucích právních předpisech a veřejných politikách, aby bylo dosaženo cílů EU v oblasti recyklovatelnosti všech obalových materiálů, mimo jiné aby se napomohlo snížení emisí CO₂, a přispělo se tak k agendě EU v oblasti ekologické transformace.

3.8 Mnohé z potřebných úprav umožní digitalizace. Digitální technologie skýtají možnost transformačního pokroku v obalovém průmyslu, neboť díky nim lze optimalizovat sledovatelnost, vhodnost pro daný účel a detekci manipulace s obalem. To jde ruku v ruce se zlepšeními provozní výkonnosti, což umožní lépe sloužit zákazníkům a napomůže při koncipování oběhovosti prostřednictvím inteligentních obalů, jež budou vycházet ze zásad udržitelnosti. Inteligentní obaly navíc usnadní recyklaci tím, že zjednoduší přístup k informacím o surovinách použitých v daném obalu.

4. Obecné připomínky

4.1 Jednou z hlavních priorit obalového průmyslu EU musí i nadále zůstat udržitelnost. V souladu s požadavky nového akčního plánu pro oběhové hospodářství⁽⁹⁾ by měl obalový průmysl přijmout opatření v rámci celého životního cyklu výrobků.

4.2 Politiky ovlivňující legislativní rámec, který se vztahuje na obalový průmysl, včetně pravidel týkajících se obalových odpadů, mají tudíž významný dopad na všechna odvětví a společenské aktivity, kde jsou obaly využívány. Jako příklad můžeme zmínit obaly potravin. Ty zajišťují bezpečnost a ochranu výrobků, prodlužují požitelnost potravin, minimalizují potravinový odpad a hrají stěžejní úlohu při zajišťování a zachování přístupu k cenově dostupným potravinám pro všechny.

4.3 S ohledem na současné společenské výzvy musí všechny zúčastněné strany hledat inovativní řešení, která by zvýšila udržitelnost obalového průmyslu, přičemž je třeba vzít v úvahu skutečnost, že oběhové obaly hrají klíčovou roli při ochraně planety. Všichni sociální aktéři musí navázat jasný dialog, v jehož rámci bude respektována jejich úloha a kompetence při dosahování výše uvedených cílů.

4.4 Je zcela zásadní, aby uvnitř EU její jednotné trhy zajistily stejnou použitelnost a prosazování regulačních požadavků na udržitelnost na celém území Unie a zabránily roztříštěnosti a vnitřním technickým překážkám. Pravidla EU týkající se obalů a baleného zboží by měla být koncipována v souladu se zásadami jednotného trhu a musí podporovat jejich harmonizované provádění v celé Unii. To vyžaduje zakotvení základních zásad, cílů a jasných definic v souboru právních předpisů a jejich prováděcích aktech, čímž se zabrání tomu, aby se rozdílná vnitrostátní opatření vůbec objevovala. Důsledky jakýchkoli vnitrostátních opatření pro jednotný trh by neměly být příčinou k omezením volného pohybu obalů a baleného zboží, která by byla nepřiměřená nebo zbytečná z hlediska ochrany životního prostředí a mohla by způsobit nespravedlivé narušení trhu EU.

⁽⁹⁾ https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en

4.5 Zásadní je přispění obalů k hospodářské, environmentální a sociální udržitelnosti. Zaměříme-li se pouze na obaly, může to také negativně ovlivnit regulační rámec. Výrobky totiž obecně představují mnohem širší zdroje a mají mnohem vyšší vlastní hodnotu než obaly používané k jejich ochraně. Ztráty výrobků v důsledku špatně fungujících obalů tak pravděpodobně budou mít mnohem zásadnější nepříznivé dopady na životní prostředí. Například v potravinářském průmyslu se v rámci dodavatelského řetězce celosvětově nevyužije či vyplývá 30 %⁽¹⁰⁾ všech vyprodukovaných potravin. Optimalizované balení může být jedním z řešení, jak tuto míru snížit. Potravinové ztráty a plýtvání potravinami – v rámci dodavatelských řetězců i ze strany spotřebitelů – jsou příčinou asi jedné čtvrtiny emisí skleníkových plynů z potravin, tj. 6 % celkových celosvětových emisí⁽¹¹⁾.

4.6 Podpora evropského obalového průmyslu je důležitá z mnoha důvodů. Jako příklad uvedme, že i když existuje legislativa zajišťující, aby obalové materiály odpovídaly normám ochrany životního prostředí, evropské společnosti vyrábějící obaly ještě navíc na základě dobrovolného rozhodnutí dodržují i řadu pokynů (např. certifikace organizace Forest Stewardship Council – FSC – u papírových, lepenkových či dřevěných obalů) s cílem snížit emise a prosazovat osvědčené postupy ochrany životního prostředí. Mimoevropské konkurenti nemusí dbát těchto dobrovolných kodexů a norem dodržovaných evropskými společnostmi, i když se po nich vyžaduje, aby vyhověli evropské legislativě.

Obalový průmysl potřebuje vysoce kvalifikovanou pracovní sílu a také větší atraktivitu pro mladší generaci. Musí usilovat o neustálé zlepšování pracovních podmínek a zároveň vytvářet možnosti odborné přípravy a zaměřit se na to, jak motivovat vysoce kvalifikované odborníky a odborníky na digitální technologie, aby šli pracovat právě do tohoto odvětví.

4.7 Pro obalový průmysl je tudíž stěžejní a měla by být podporována odborná příprava pracovníků v rámci jednotlivých odvětví a neustálá aktualizace postupu náležitě péče.

4.8 Dvojitá transformace, na níž se bude hospodářství EU v příštím roce soustředit, bude tedy hlavní prioritou i v odvětví obalů. V tomto ohledu by měl být při novém vymezení regulačního rámce zohledněn mechanismus pro „spravedlivou transformaci“, aby se zajistilo, že nikdo nebude opomenut.

5. Konkrétní připomínky

5.1 *Optimalizace koncepce obalů pomáhá předcházet vzniku a snižovat objem obalových odpadů.*

Návrh obalu je významný pro vymezení jeho environmentální výkonnosti v průběhu celého životního cyklu výrobku. Obaly, jež jsou dobře navrženy a efektivně vyrobené při odpovědném využití zdrojů a které jsou náležitě používány a účinně recyklovány, přinášejí mnoho výhod – minimalizují škody na výrobcích, prodlužují jejich životnost, usnadňují účinné skladování, přepravu a distribuci, poskytují bezpečný a pohodlný přístup ke zboží, jsou atraktivní a obsahují zásadní informace pro spotřebitele. Obal proto nelze posuzovat odděleně od výrobku, který je v něm zabalený, protože jeho materiál, formát a design jsou neoddelitelně spjaty s funkcemi, které musí pro daný konkrétní výrobek plnit. A i přesto, že je třeba uznat, že zásadní význam má funkčnost obalů, je zřejmé, že by měly být v souladu se zásadami ekodesignu vyvíjeny udržitelné obaly, jež budou šetrné z hlediska nakládání se zdroji. To zahrnuje:

- minimalizaci spotřeby surovin,
- maximalizaci využívání recyklovatelných a recyklovaných materiálů (při dodržení právních požadavků),
- zvýšení účinnosti výrobních procesů,

⁽¹⁰⁾ Gerber, P.J., Steinfeld, H., Henderson, B., Mottet, A., Opio, C., Dijkman, J., Tempio, G. (2013). Tackling climate change through livestock – A global assessment of emissions and mitigation opportunities (Boj proti změně klimatu prostřednictvím hospodářských zvířat – Globální posouzení emisí a příležitostí ke zmírňování). Řím, Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO).

⁽¹¹⁾ Food waste is responsible for 6 % of global greenhouse gas emissions (Potravinový odpad je odpovědný za 6 % celosvětových emisí skleníkových plynů) – <https://ourworldindata.org/food-waste-emissions>

- optimalizaci řízení logistiky,
- zvyšování povědomí o hodnotě a opětovné použitelnosti obalů,
- zlepšení sběru, zpracování a recyklace obalů.

Je nezbytné zohlednit jak udržitelnost, tak funkčnost obalů.

Bez ohledu na druh použitého obalu je vždy třeba se vyhýbat nadměrnému balení, zejména v oblasti elektronického obchodu a výrobků dodávaných domů, kde je poměr mezi obaly a výrobky 1:1. V tomto ohledu by měla být věnována pozornost taktéž výzkumu a inovativním řešením, jež by snížila environmentální zátěž, kterou představují obaly dodávaného zboží.

5.2 K zajištění co nejlepšího výsledného efektu pro životní prostředí jsou zapotřebí fakticky podložená politická opatření.

Výzvy spojené se změnou klimatu představují pro Evropu příležitost vybudovat udržitelnou průmyslovou základnu zaměřenou na budoucnost. Pokud jde o obaly, měly by všechny nadcházející politické iniciativy být založeny na vědeckých faktech a na velmi dobrém porozumění jejich skutečnému dopadu na životní prostředí. Ze strategického hlediska je užitečné podpořit používání metodiky posuzování životního cyklu (LCA) coby nástroje pro přezkum dopadů výrobků na životní prostředí během celého jejich životního cyklu.

5.3 Plně recyklovatelné a obnovitelné obalové materiály napomáhají rozvoji oběhového hospodářství.

Budoucí právní předpisy a opatření EU by měly podpořit poptávku po obnovitelných a vysoce kvalitních recyklovatelných materiálech, což bude motivovat k dalším investicím do inovací v oblasti obalů. Konkrétně by se unijní právní předpisy a opatření neměly zaměřovat pouze na samotné obaly, nýbrž na celý výrobní řetězec: např. na to, z jakých zdrojů materiály pocházejí a jak jsou zpracovávány, na zdroje a energii potřebné ve výrobním procesu a na to, jak snadno může být materiál/produkt recyklován a do jaké míry se tak skutečně děje. EU by měla zvýšit dostupnost a kvalitu recyklovaných materiálů, přičemž by se měla rovněž zaměřit na schopnost materiálu uchovat si po recyklaci své specifické vlastnosti a nahradit při dalším použití primární suroviny⁽¹²⁾.

5.4 Rozhodující význam pro dosažení cílů v oblasti recyklace obalů má harmonizace místních systémů sběru a recyklace.

Cílem EU je zvýšit míru recyklace obalových odpadů, jeho naplnění však bude záviset i na tom, nakolik místní orgány zvýší míru sběru alepší jej.

Míra recyklace komunálního odpadu se v rámci Evropské unie značně liší, a dokonce i v zemích s podobnou mírou recyklace se velmi různá pravidla a metody sběru. Je zapotřebí více harmonizovat pravidla pro recyklaci materiálů a systémy sběru používané na místní úrovni v členských státech a uplatňovat harmonizovaná kritéria pro úpravu poplatků v souvislosti s rozšířenou odpovědností výrobce a nakonec i pro označování recyklovatelných obalů.

Zásadní význam má rovněž vyhodnocení konkrétních cílů pro sběr a recyklaci u některých kategorií výrobků, jako jsou obaly ve stravovacích službách, a to jak u komerčního stravování přímo v daném zařízení, tak u jídel „s sebou“. Stanovením jasných cílů pro sběr a recyklaci v odvětvích maloobchodu, pohostinství, cateringu apod., ale také v obcích, lze omezit znečišťování odpadky z obalů, a tím zvýšit míru recyklace.

⁽¹²⁾ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. února 2021 o novém akčním plánu pro oběhové hospodářství (2020/2077(INI)) (Úř. věst. C 465, 17.11.2021, s. 11), odstavec 39.

5.5 Systémy zálohování a zpětného odběru

Systémy zálohování a zpětného odběru mohou skutečně motivovat k recyklaci a zajistit podnikům účinnost sběru, což může v obrovském měřítku omezit znečišťování odpadky, zejména u některých druhů spotřeby, např. u nápojů prodávaných v plastových a skleněných lahvích.

5.6 Zlepšení kvality sběru obalů posiluje udržitelnost recyklačního průmyslu.

V zájmu podpory místních orgánů je nezbytné vypracovat ve spolupráci s recyklačním průmyslem jasné pokyny pro recyklaci a cíleně informovat o tom, jak by recyklovatelné materiály měly být v domácnostech efektivně tříděny a odevzdávány ke sběru.

V Bruselu dne 19. května 2022.

Předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG
